

НОМІНАТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ)

Яценко П. І.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології, перекладу та світової літератури
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0003-1489-0107
polina_kua@yahoo.com*

Ключові слова:

*публіцистичний дискурс,
просте речення, моном, члени
речення, додаток, обставина,
означення, формально-
граматична організація,
семантико-синтаксична
організація, порядок слів,
ситуація, пропозиція,
валентність.*

У статті досліджено номінативну організацію простого речення сучасної німецької мови на матеріалі публіцистичного дискурсу, вивчено важливі поняття синтаксису – «просте речення», «клауза», «порядок слів», «члени речення», формально-граматична та семантико-синтаксична організація простого речення тощо.

Просте речення (або моном) є різновидом речення, що складається із суб'єктно-предикатної основи та може містити другорядні члени речення. Таке базове реченнєве утворення може поширюватися одним з другорядних членів речення: додатком, означенням чи обставиною, або кількома другорядними членами речення одночасно.

При вивченні простого речення масмедіа у формально-граматичному аспекті встановлено, що частим є комбіноване поширення речення, де залучаються додаток та обставина (часто обставина часу, місця тощо) або означення та обставина. Інколи речення може містити кілька другорядних членів речення одного виду, наприклад, кілька обставин.

Усі елементи розташовуються у реченні за двома класичними схемами: прямим порядком слів чи інверсією. Обидва способи майже однаково часто використовуються мовцями. У разі інверсії у переважній більшості випадків обставина та додаток займають перше місце.

Кожен з членів речення може реалізуватися різноманітно: словом, словосполученням, інфінітивним чи партиципним зворотом. Підмет, присудок та означення переважно додаються у вигляді слова, у той час як додаток та обставина переважно мають форму словосполучення. У разі розширеного представлення одного з членів речення інші реалізуються лише словом чи словосполученням, зберігаючи баланс у простому реченні. За необхідності частина простого речення може парцелюватися, що сприяє більшій концентрації уваги на відокремленій частині речення. У семантико-синтаксичному аспекті просте речення представляє собою мікроситуацію, в якій реалізується певна пропозиція, що складається з предиката та низки аргументів. Прості речення публіцистичного дискурсу традиційно є повними та завершеними. Обов'язкові валентності їх предикатів є закритими. У разі необхідності додаткові аргументи можуть приєднуватися один до одного.

NOMINATIVE ORGANISATION OF SIMPLE SENTENCE IN THE MODERN GERMAN LANGUAGE (BASED ON MEDIA DISCOURSE)

Yatsenko P. I.

Candidate of Philological Sciences,

*Associate Professor at the Department of German Philology, Translation
and World Literature*

Zaporizhzhia National University

Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

orcid.org/0000-0003-1489-0107

polina_kua@yahoo.com

Key words: *media discourse, simple clause, monome, parts of the sentence, object, adverbial modifier, attribute, formal-grammatical organisation, semantic-syntactical organisation, word order, situation, proposition, valence.*

This article offers a nominative study of the simple sentence in the modern German language based on media discourse. Important terms of syntax, such as “simple sentence”, “clause”, “word order”, “parts of the sentence”, “formal-grammatical and semantic-syntactical organisation” of the simple sentence and others are discussed here too.

The simple sentence (or monome) is a kind of the sentence, which is built by a subject-predicate basic structure and can include secondary parts of the sentence. Such a basic sentence can be expanded by one of the secondary parts of the sentence: an object, an attribute or an adverbial modifier. Two or more secondary parts of the sentence can be used at the same time.

During the study of the simple sentence of the media discourse in the formal-grammatical aspect, it was revealed, that the sentence is often expanded in a mixed way, where an object and an adverbial modifier (often modifier of time, place and others) or an attribute and an adverbial modifier are added to the sentence. Sometimes several secondary parts of the sentence of the same kind can be used in the sentence to expand it, for example, several adverbial modifiers.

All elements are placed in the sentence according to two classical schemas: direct word order and inversion. Both ways of arranging of parts of the sentence are used almost equally often. If the sentence is built with inversion, an adverbial modifier or an object is mostly located on the first place.

Every part of the sentence can be represented in a different way: as a word, a phrase, an infinitive complex or a participle complex. It is typical for a subject, a predicate and an attribute, to have a form of a word, at the same time an object and an adverbial modifier are usually added as a phrase. If one of the parts of the sentence is represented in a complex way, the rest of the parts have a form of a word or a phrase only. The balance in the sentence is kept in a such way. If it is necessary, a part of the simple sentence can be parceled, that increases the concentration of the attention on the detached part of the sentence.

In the semantic-syntactical aspect the simple sentence is a micro-situation, where there is a proposition; it consists of a predicate and several arguments. The simple sentence of media discourse is traditionally full und completed. Obligatory valences of predicates are filled. If it is necessary, other arguments can be added to each other.

Постановка проблеми. Життя навколо нас не перестає дивувати. Воно сповнене традиційних процесів, але, водночас, в ньому трапляються несподівані події та часті зміни темпу життя. Саме неочікувані зміни, повороти та нестандартні моменти знаходяться в центрі уваги сучасної публіцистичної статті, адже новини цікавлять усіх. Це сприяє все більшій популярності та акту-

альності масмедіального, публіцистичного чи "медійного" дискурсу, до якого включають пресу, радіо, телебачення та інтернет [Glück, Rödel, 2024, с. 401]. Особливої уваги протягом останніх десятиріч приділяють саме пресі, адже тут можна різноманітно проаналізувати текст.

Серед особливостей медіа-мовлення виділяються чіткість і місткість викладення мате-

ріалу, зміщення смислового акценту у реченні на найголовнішу інформацію у першій частині речення, що повинна відразу привернути увагу читача. Перелічені особливості впливають на вибір мовних одиниць, що використовуються при підготовці такого матеріалу, де домінують прості реченнєві утворення.

Центральне поняття синтаксису – «речення» – вивчалось у різноманітних аспектах (як логіко-когнітивна, граматична, мовна, інтонаційна одиниця тощо (див. далі [Hentschel, Weydt, 2021, с. 320])). На номінативному рівні «просте речення» (далі ПР) розуміється як моном чи «клауза», утворена суб'єктно-предикатним центром із можливим поширенням другорядними членами речення [Hentschel, Weydt, 2021, с. 322; Eisenberg, 2020, с. 405; Meibauer, 2015, с. 154]. Таке утворення представляє собою самостійну синтаксичну одиницю [Hentschel, Weydt, 2021, с. 321] та вимовляється як фонетично завершений холонім.

Хоча просте речення часто ставало об'єктом дослідження науковців (пор. [Hentschel, Weydt, 2021, с. 320-396; Eisenberg, 2020, с. 405; Busch, Stenschke, 2018, S. 125] тощо), однак, здебільшого, увага у класичних студіях сконцентрована на структурі речення в цілому, без детального опису цієї одиниці у певному виді дискурсу. Вивчення простого речення у сучасному масмедіальному дискурсі допомогло б краще розібратися в його особливостях та механізмах утворення. Саме відсутність детального опису простого речення сучасної німецької мови у номінативному аспекті викликали зацікавленість авторки статті і допомогли зробити новий крок до вдосконалення знань щодо використання мономів у публіцистичному дискурсі.

Актуальність роботи полягає у необхідності детального вивчення простого речення (далі – ПР) в цілому, та у публіцистичному дискурсі зокрема, адже у працях попередників не містилося вичерпного аналізу цього типу речення саме на матеріалі сучасної німецької мови XXI століття.

Метою цього дослідження є вивчення номінативної організації ПР сучасної німецької мови. Основними **завданнями** цього дослідження стали:

- виявити та проаналізувати формально-граматичну організацію ПР;
- з'ясувати особливості семантико-синтаксичної організації ПР.

Об'єктом цього дослідження виступає *просте речення* (ПР) – різновид речення, мінімальна модель якого утворюється сполученням підмета і присудка, і яке може поширюватися другорядними членами речення, а саме, додатком, обставиною чи означенням. **Предмет дослідження** – номінативна організація простого речення сучасної

німецької мови на матеріалі публіцистичного дискурсу.

Матеріалом дослідження слугували 400 ПР із статей публіцистичного дискурсу (3 часописи «Der Spiegel» та 1 часопис «Die Zeit. Wissen» 2025 р.). ПР були відібрані шляхом суцільної вибірки. З кожного часопису було взято для аналізу перші 100 прикладів ПР. Матеріал було проаналізовано у формально-граматичному аспекті (наявність мінімальної двочленної структури – підмета та присудка, а також способи поширення другорядними членами речення та способи їх реалізації) та семантико-синтаксичному аспекті (встановлено базові семантико-синтаксичні моделі ПР). Усі дані були проаналізовані та описані у вказаних аспектах.

Вклад основного матеріалу дослідження. При вивченні простого речення як одиниці мови, отже на номінативному рівні, аналізу підлягають його формально-граматична та семантико-синтаксична організація. Обидва аспекти сприяють повному розумінню процесів, що впливають на утворення ПР у масмедіальному дискурсі.

У формально-граматичному аспекті ПР, як повноцінний холонім, має фонетично завершену структуру, складається із пари головних членів речення (1), що може розширюватися другорядними елементами (2-4): (1) *Zurückhaltung ist ihr Motto.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 3]; (2) *In Kanada ist Leihmutterchaft aus kommerziellen Gründen verboten.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 3]; (3) *Es gibt nichts zu sehen.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 9]; (4) *Rohin Shah, 31, leitet bei Google Deep-Mind die Abteilung für die Sicherheit von künstlicher allgemeiner Intelligenz.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 12]. Так, у (1) холонім побудовано виключно підметом та присудком. Цікавою виявилася структура цього розповідного речення, адже іменна частина присудка розташована мовцем у препозиції до відмінюваної частини присудка та підмета, що є нетиповим для інших видів дискурсу. Таким чином мовець акцентує увагу на іменній частині присудка, а не на підметі. ПР (2) двічі поширено обставиною, одна з яких розташована на першому місці (обставина місця). У (3) суб'єктно-предикатна пара поширюється додатком вираженим інфінітивом, а у (4) містяться усі три види другорядних членів речення.

Вже у вище наведених прикладах проявляється ще одна особливість простого речення у публіцистиці – використання прямого порядку слів та інверсії (див. Табл. 1):

У разі будови речення з прямим порядком слів підмет займає першу позицію (3-4). Таке традиційне розташування суб'єкта дії, зазвичай, нейтрально вводить інформацію у реченні. Другим способом введення кластерів інформації є інвер-

Таблиця 1
Співвідношення різних видів порядку слів у простому реченні публіцистичного дискурсу

Вид порядку слів	Прямий порядок слів	Інверсія	Разом
Кількість ПР	202	198	400
Процентне співвідношення	50,5%	49,5%	100%

сія або непрямий порядок слів. У такому разі один з другорядних членів речення або частина присудка розташовуються на першому місці [Busch, Stenschke, 2018, S. 128], що відразу вводить цікаву і актуальну для мовця інформацію (1-2), спонукає його звернути увагу на новину.

Як зазначено у Таблиці 1, саме домінування прямого порядку слів, отже послідовна, нейтральна викладка фактів є типовою для класичних публіцистичних статей рівня «Der Spiegel», «Die Zeit. Wissen». Однак, інверсія, отже переміщення певного кластера інформації на домінуючу першу позицію, використовується журналістами, майже, з тією ж частотою. У разі виникнення інверсії теоретично будь-який з другорядних членів речення (пор. різновиди другорядних членів речення [Hortsmann, Settineri, Freitag, 2020, S. 203-204]) може займати перше місце, однак практично встановлено, що домінують серед таких переміщених кластерів інформації саме обставини (див. Табл. 2):

У проаналізованій вибірці виявлено, що на першому місці переважно надається уточнення часу (5) та місця (2): (5) *Schon jetzt nutzen KIFirmen einen Großteil der im Internet frei verfügbaren Texte, um ihre Modelle zu trainieren.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 11]. Обставина часу у багатьох реченнях стає вагомим і актуальним фактором, що впливає на розуміння усієї події. Крім того на першому місці

часто розташовують додаток: (6) *Für ihn sind die Männer und Frauen hier keine Gegner mehr, sondern politische Partner.* [Spiegel, Nr. 20, 2025, S. 10]. У будь-якому з цих випадків другорядний член речення виражається 1-2 словами, рідше більшої конструкцією.

Крім зазначених особливостей структурного плану особливу увагу треба звернути на способи реалізації членів речення у ПР публіцистики (див. Табл. 3).

Одним з головних членів речення, котре міститься майже у кожному реченні і поширює дієслово [Pittner, Berman, 2021, S. 40], є *nidmem*. Найпоширенішим способом введення підмета є використання одного слова: іменника (1, 2, 5) чи займенника (7), особливо часто вживаються імена осіб (8), про яких йдеться у статті: (7) *Und es gibt Zäune, kilometerlang. Zumeist aus Edelstahl, engmaschig und gut zwei Meter hoch.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 9]; (8) *Macron hatte genügend Elan, dem französischen Parteiensystem den Todesstoß zu versetzen.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 6]; (9) *Die Vorhersagemethode hat allerdings weiterhin Schwächen.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 11]. Іменник у таких випадках може конкретизуватися артиклом (9), поширюватися означенням та обставинами (10) або уточнюватися апозицією (11): (10) *Macrons Wahl im Mai 2017 pulverisierte die etablierten Parteien Frankreichs, die Sozialisten und die konservativen Republikaner.* [Spiegel, Nr. 37, 2025, S. 6]; (11) *Die USA, China, Europa – alle planen, zum Mond zu fliegen.* [Spiegel, Nr. 37, 2025, S. 3]. Окремим випадком є використання граматичного та смислового підмету, що є можливим у разі представлення цього головного члена речення інфінітивним зворотом: (12) *Einer anderen KI von Google DeepMind gelang es erstmals, die dreidimensionale Form von Eiweißen zu berechnen –*

Таблиця 2

Член речення, що займає перше місце у простому реченні при інверсії

Член речення	Обставина	Додаток	Частина присудка	Означення	Разом
Кількість ПР	148	34	11	5	198
Процентне співвідношення	74,7%	17,2%	5,6%	2,5%	100%

Таблиця 3

Способи реалізації членів речення у простому реченні публіцистичного дискурсу

Член речення	Способи реалізації членів речення				Разом
	слово	словосполучення	зворот		
			інфінітивний	партиципний	
підмет	264	132	4	-	400
присудок	240	160	-	-	400
означення	332	100	8	-	440
обставина	104	296	10	2	412
додаток	80	206	12	-	288

ein lange gehegter Wunsch von Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftlern, um die molekularen Abläufe in Zellen schneller zu verstehen. [Spiegel, Nr. 37, 2025, S. 12]. При такому розширенні підмета значна увага концентрується на ньому та дотичних деталях.

Більше половини ПР містять **присудок**, що реалізується одним повнозначним дієсловом (3-5, 7-11): (5) *nutzen*, (7) *gibt*, (9) *hat*, (11) *planen* тощо. Другим за поширеністю виявився складений дієслівний присудок, так у (2) це – «*ist verboten*». Використання складного присудки пов'язано також з тим, що певні граматичні форми є суто аналітичними, отже не можуть бути вираженими інакше. Так, наприклад, передача пасивного стану (2), майбутнього часу (13) чи сполучення із модальним дієсловом (14) можливо виключно складною дієслівною формою: (13) *Schon bald werde eine Superintelligenz schlauer und fähiger sein als jeder Mensch, sagt Hinton.* [Spiegel, Nr. 37, 2025, S. 10]; (14) *Charisma kann dabei helfen, die Wähler für die Demokratie zu begeistern.* [Spiegel, Nr. 37, 2025, S. 6]. Рідше вживається складний іменник присудок – у (1) «*ist Zurückhaltung*», у (6) – «*sind keine Gegner mehr; sondern politische Partner*».

Означення широко представлено у ПР публіцистичного дискурсу, де вагомим є щільна презентація матеріалу та деталізація об'єктів. Особливо поширеним видом означення виявилось додавання означення при поширенні іменника, напр., підмета (10) *Macrons Wahl* або додатка (5) *frei verfügbaren Texte*. Окремі прикметники (5), іменники (10), сполучення прийменника та іменника (4) *die Sicherheit von künstlicher allgemeiner Intelligenz*, інфінітивні звороти (15) – це ті способи реалізації означення, що є типовими для ПР публіцистики: (15) «*Sprachmodelle haben immer noch große Schwierigkeiten, Korrelation von Kausalität zu unterscheiden*», sagt Bernhard Schölkopf, Direktor am Max-Planck-Institut für Intelligente Systeme in Tübingen. [Spiegel, Nr. 37, 2025, S. 11]. Так, у (15) абстрактний іменник *Schwierigkeiten* поширюється та уточнюється інфінітивом. Через свій об'єм такий кластер інформації виноситься за первинну структуру речення, проте містить вагомий та необхідні уточнення. Завдяки постпозиції та максимально близькому розташуванню інфінітивного зворота речення не стає перенавантаженим і розуміється легко.

Часто способом розширення речення є введення **обставини**, що може реалізовуватися різноманітно. Одним словом додаються короткі уточнення часу (16), місця: (6) – *hier*; (17) – *nirgendwo*, образу дії (18): (16) *Heute sollen sie sie brechen.* [Spiegel Nr. 24, 2025, S. 5]; (17) *Aber Sie dürfen nirgendwo stehen bleiben.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 9]; (18) *Vielleicht schafft sie 2029 nur noch 9,9 Prozent?* [Spiegel Nr. 24, 2025, S. 6]. Однак

переважна більшість обставин виражені словосполученнями, інколи інфінітивними (19) чи частиципними зворотами (20): (19) *Es klingt zu schön, um wahr zu sein.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 10]; (20) *Keine Viertelstunde von Metas gigantischer Baustelle im US-Bezirk Richland Parish entfernt, wartet an einer Tankstelle eine Frau namens Donna Collins, 62.* [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 12]. Такі уточнення представляють собою скорочені повні речення, що компактно поширюють простий конструкт.

У разі поширення ПР **додатком**, частіше за просту форму (одним словом, напр., (7) *Zäune*, (16) *sie*) він вводиться словосполученням (напр., (6) *Für ihn*), інколи інфінітивним зворотом (напр., у (3) – *nichts zu sehen*). Використання додатків залежить від присудка, що має здатність відкривати валентність для цього. Аргументи додаються до мінімум двовалентних дієслів, напр., (3) *gibt*, якому властиво таке поєднання елементів у реченні.

Перелічені способи видозміни базової моделі простого речення можуть функціонувати одночасно, однак такі випадки є доволі рідкісним явищем. ПР публіцистики може бути коротким та поширеним мінімально (17). Цікавим є той факт, що у разі вибору простого підмета та присудка часто ПР містить поширені другорядні члени речення, виражені словосполученнями (пор. (8), де поширеним є лише означення, виражене інфінітивом). І навпаки, якщо у реченні міститься великий громіздкий підмет (напр., (10)), інші члени речення реалізуються коротко: словом чи словосполученням. Враховуючи особливості людського сприйняття інформації, прості речення публіцистики рідко містять усі другорядні члени речення (20, 15). Частим сполученням є введення означення та обставини (19) або додатку та обставини (14, 18). Через перенавантаження певних частин вони можуть виноситися у парцелят (7), що трапляється у ПР публіцистики спорадично.

При аналізі семантико-синтаксичної організації ПР нами дотримується точка зору, згідно з якою кожне ПР представляє собою (мікро)ситуацію, змодельованою пропозицією. Традиційно пропозиція розуміється як схема відношень на рівні класів аргументів і предикатів [Dürr, Schlobinski, 2021, S. 178]. Максимально наблизивши ситуацію до пропозиції стає можливим стверджувати, що логічний предикат є центром (мікро)ситуації, усі аргументи приєднуються до нього:

СИТ = Предикат + Аргументи

У залежності від того, який логічний предикат функціонує у реченні, він може приєднувати один чи більше аргументів. Так проявляється його валентність – здатність відкривати вільні місця для аргументів.

У проаналізованій вибірці переважна більшість ПР масмедіального дискурсу є повними речен-

нями, побудованими одним предикатом з кількома аргументами: (21) *Parteichefin Ines Schwerdtner⁴¹ ringt um Aufmerksamkeit⁴²* [Spiegel Nr. 20, 2025, S. 4]. Так, у (21) міститься агенс дії – *Parteichefin Ines Schwerdtner* -, яка бореться за увагу аудиторії. Другий аргумент додається до предикату та є обов'язковим для заповнення другої відкритої валентності. Можливим способом подальшого поширення речення було б додавання третього аргументу, а саме, проти кого чи чого проводиться ця боротьба.

Схожим на попередній приклад, але більш поширеним є наступне просте речення: (22) *Eine Kollegin⁴¹ hat sich mit so einem Balance-Board⁴² den Ellbogen⁴³ gebrochen*. [Die Zeit. Wissen, 2025, S. 13]. Логічний предикат у (22) містить три аргументи: агенс розпочинає речення та вводить активну виконуючу особу. Наступним аргументом стає інструмент травмування, в останню чергу додається пацієнс – травмована кінцівка колеги. У такому реченні предикат «*brechen*» повністю реалізував усі три відкритих валентності.

Значна кількість проаналізованих ПР масмедіального дискурсу містить інший вид аргументу у якості підмети: (23) *Ein Projekt in Baden-Württemberg⁴¹ bietet psychisch belasteten Migranten⁴² Hilfe⁴³ an* [Spiegel Nr. 20, 2025, S. 4]; (24) *Der Trend zur Selbstinszenierung⁴¹ macht Hochzeiten⁴² teuer⁴³* [Spiegel Nr. 20, 2025, S. 5]. У таких реченнях перший аргумент не виступає класичним агенсом, це не активна діюча людина, а, наприклад, «люди, котрі реалізують проєкт» (див. (23)). Предикат «*anbieten*» та «*machen*» теж мають у таких реченнях три закриті валентності і формують, таким чином, завершені холоніми.

У разі предиката пасивного стану у якості підмета функціонує пацієнт: (25) *Mehr als 5000 Arbeiterinnen und Arbeiter werden auf der Baustelle erwartet*. [Spiegel Nr. 37, 2025, S. 9]. Так, у (25) робітниці та робітники очікуються на будівництві. Предикат «*erwarten*» не реалізує можливий аргумент – агенс, адже виконавець дії лишається у реченні невідомим. Проте додається локатив, із вказівкою місця очікування робітників. На цьому прикладі можна наочно побачити, що обов'язковими елементами для реалізації повного речення у масмедіа часто є не тільки виконуюча дію особа (агенс) чи над ким дія виконується (пацієнс), але й різноманітні обставини певної події.

У реченнях більшого об'єму елементи можуть бути дотичними не тільки до предиката, але й один до одного: (26) *In Panama⁴¹ hat man⁴² genügend Erfahrung⁴³ im Umgang⁴⁴ mit Schleusen⁴⁵*. [Spiegel Nr. 20, 2025, S. 3]. Так, у (26) центральний предикат «*hat*» відкриває дві обов'язкові валентності – агенс (хто має щось) та пацієнс (що має хтось). Вказівка на місце дії (*In Panama*) є факультативним, але вагомим доповненням. Аргументи «*im*

Umgang» та «*mit Schleusen*» приєднуються до пацієнса, поширюючи його.

Підчас вивчення семантико-синтаксичної організації простого речення виявлено, що переважна більшість проаналізованих конструктивів представляє собою цілісні, завершені холоніми, які містять усю необхідну для розуміння речення інформацію. Предикат, навколо якого стягуються аргументи, є, переважно, дво- чи трьох-валентним. У разі необхідності додаткові аргументи можуть приєднуватися один до одного.

Висновки і перспективи подальших розробок. У результаті проведеного наукового дослідження було встановлено, що ПР публіцистичного дискурсу на номінативному рівні є особливим реченнєвим утворенням. Його базова модель (моном) утворюється сполученням підмета та присудка і може включати різноманітні другорядні члени речення.

На формально-граматичному рівні при формуванні ПР майже з однаковою частотою використовуються прямий за зворотній порядок слів (інверсія). На першому місці при інверсії часто використовуються обставина та додаток, рідше означення чи частина присудка.

Кожен з членів речення може реалізовуватися різноманітно. Серед існуючих способів (слово, словосполучення, інфінітивний зворот, партиципний зворот) підмет, присудок та означення частіше мають форму слова. На відміну від них обставина та додаток переважно вводяться у формі словосполучення. Використання інфінітивних та партиципних зворотів є спорадичним.

Типовим для ПР публіцистичного дискурсу є баланс у реченні. Автори уникають інформаційного перенавантаження реципієнтів. У разі розширеного представлення одного з членів речення інші реалізуються одним словом чи словосполученням. Якщо певний елемент є важливим, але громіздким, він може підлягати парцеляції. Утворені кілька висловлень сприяють більшій концентрації уваги читача на певних аспектах проблеми.

Серед особливостей семантико-синтаксичної організації ПР вагомим є завершеність та цілісність речення, що стає можливим завдяки заповненню усіх обов'язкових валентностей предиката речення. Дво- чи трьох-валентні дієслова, котрі превалюють у ПР публіцистичного дискурсу, мають необхідну кількість аргументів. Інколи аргументи додаються один до одного.

Вже у першому наближенні до об'єкта аналізу стає очевидним, що дослідження особливостей простого речення у публіцистичному дискурсі є актуальним питанням сучасної лінгвістики, а наведені міркування можуть дати поштовх до нових розвідок у *перспективі*, де особливої вагомості набуває аналіз номінативної організації простого речення у науковому, художньому, офіційно-діловому дискурсі, а також порівняльний аналіз

простого речення німецької мови у вказаних дискурсах. Крім того, цікавим видається порівняльний аналіз простих речень в різних германських мовах, наприклад, в німецькій та англійській.

ЛІТЕРАТУРА

1. Busch A., Stenschke O. Germanistische Linguistik: Eine Einführung. [4. Aufl.]. Tübingen: Narr Francke Attempo Verlag, 2018. 276 S.
2. Dürr M., Schlobinski P. Deskriptive Linguistik. Grundlagen und Methoden. [4. Aufl.]. Norderstedt, Hannover : BoD, 2021. 301 S. DOI: 10.15488/10347
3. Einführung in die germanistische Linguistik: Lehrbuch / J. Meibauer und andere. [3. Aufl.]. Stuttgart, Weimar : J.B. Metzler Verlag, 2015. 372 S.
4. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik. Der Satz. [5. Aufl.]. Berlin : J.B. Metzler, 2020. 584 S. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-05094-6>
5. Glück H., Rödel M. Metzler Lexikon. Sprache. [6. Aufl.]. Stuttgart, Weimar : J.B. Metzler Verlag, 2024. 772 S. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-05985-7>
6. Hentschel E., Weydt H. Handbuch der deutschen Grammatik. [5. überarb. und aktual. Aufl.]. Berlin / Boston: De Gruyter, 2021. 505 S.
7. Hortsmann S., Settinieri J., Freitag D. Einführung in die Linguistik für DaF/DaZ. Paderborn : Ferdinand Schöningh, 2020. 351 S.
8. Pittner K., Berman J. Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. [7., überarb. und erweiterte Auflage]. Tübingen : Narr Francke Attempo, 2021. 225 S.

Дата першого надходження статті до видання: 19.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.05.2026

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Der Spiegel. Berlin: Spiegel, 2025. Vol. 20. 122 S.
2. Der Spiegel. Berlin: Spiegel, 2025. Vol. 24. 122 S.
3. Der Spiegel. Berlin: Spiegel, 2025. Vol. 37. 122 S.
4. Die Zeit. Wissen. Hamburg: Zeitverlag, 2025. Vol. 03. 106 S.

REFERENCES

1. Busch, A., Stenschke, O. (2018) Germanistische Linguistik: Eine Einführung. 276 S.
2. Dürr, M., Schlobinski, P. (2021) Deskriptive Linguistik. Grundlagen und Methoden. 301 S. DOI: 10.15488/10347
3. Einführung in die germanistische Linguistik: Lehrbuch (2015) / J. Meibauer und andere. 372 S.
4. Eisenberg, P. (2020) Grundriss der deutschen Grammatik. Der Satz. 584 S. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-05094-6>
5. Glück, H., Rödel, M. (2024) Metzler Lexikon. Sprache. 772 S. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-05985-7>
6. Hentschel, E., Weydt, H. (2021) Handbuch der deutschen Grammatik. 505 S.
7. Hortsmann, S., Settinieri, J., Freitag, D. (2020) Einführung in die Linguistik für DaF/DaZ. 351 S.
8. Pittner, K., Berman, J. (2021) Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. 225 p.

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Der Spiegel. Berlin: Spiegel, 2025. Vol. 20. 122 S.
2. Der Spiegel. Berlin: Spiegel, 2025. Vol. 24. 122 S.
3. Der Spiegel. Berlin: Spiegel, 2025. Vol. 37. 122 S.
4. Die Zeit. Wissen. Hamburg: Zeitverlag, 2025. Vol. 03. 106 S.